Rama IX Art Museum Foundation

ทวี รัชนีกร

ปรากฏการณ์แห่งอุดมการณ์

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

นิทรรศการ ทวี รัชนีกร : ปรากฏการณ์แห่งอุดมการณ์
จัดโดย หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
และหอศิลป์ทวี รัชนีกร

17 พฤษภาคม – 11 กันยายน 2565
ชั้น 7 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

ภัณฑารักษ์
ผศ.วุฒิกร คงคา

ภัณฑารักษ์ร่วม
ณรงค์ศักดิ์ นิลเขต

ผู้ออกแบบกราฟิก
พราวพิม ยงไชยุทธ

จัดพิมพ์โดย มูลนิธิหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ภาพพิมพ์
พิมพ์เมื่อ กรกฎาคม 2565

ISBN: 978-616-8038-16-1

สงวนลิขสิทธิ์ในประเทศไทย ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์
มูลนิธิหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ขอสงวนสิทธิ์ในการพิมพ์ซ้ำ
ทุกส่วนของหนังสือเล่มนี้ ไม่ว่าจะเป็นทางอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งพิมพ์ รวมถึง
การถ่ายสำเนา บันทึก หรือการเก็บข้อมูล ในรูปแบบต่างๆ โดยที่ไม่ได้รับ
การอนุญาตเป็นทางการจากมูลนิธิหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
939 ถนนพระราม 1 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
อีเมล info@bacc.or.th | www.bacc.or.th
โทรศัพท์ 02 214 6630 - 8 โทรสาร 02 214 6639

เวลาทำการ: วันอังคาร-อาทิตย์ (หยุดวันจันทร์)
เวลา 10:00 – 20:00 น.

Rama IX Art Museum Foundation

TAWEE RATCHANEEKORN : A Retrospective Exhibition 1960 – 2022
Organised by Bangkok Art and Culture Centre
and Tawee Ratchaneekorn Art Gallery

17th May– 11th September 2022
7th Floor, Bangkok Art and Culture Centre

Curator
Asst. Prof. Wutigorn Kongka

Co-Curator
Narongsak Nilkhet

Graphic Designer
Prawpim Yongchaiyudt

Published by Bangkok Art and Culture Centre Foundation
Printed by Parbpim Printing
Printed: July 2022

ISBN: 978-616-8038-16-1

Copyright ©2022 Bangkok Art and Culture Centre Foundation
All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording or any information storage and retrieval system without the prior permission in writing from Bangkok Art and Culture Centre Foundation.

Bangkok Art and Culture Centre
939 Rama I Rd., Wangmai, Pathumwan, Bangkok 10330
Tel 02 214 6630 - 8 Fax. 02 214 6639
Email info@bacc.or.th | www.bacc.or.th

Open Hours: Tuesday to Sunday (close Mondays)
at 10.00 a.m. - 8.00 p.m.

สารบัญ
CONTENTS

สารจากผู้อำนวยการ
MESSAGE FROM THE DIRECTOR 10

ถ้อยแถลงนิทรรศการ
CURATORIAL STATEMENT

ทวี รัชนีกร ปรากฏการณ์แห่งอุดมการณ์โดย ผศ.วุฒิกร คงคา
TAWEE RATCHANEEKORN : A Retrospective Exhibition 1960 – 2022
by Asst. Prof. Wutigorn Kongka 16

บันทึกจากที่ราบสูงโคราช โดย ณรงค์ศักดิ์ นิลเขต
NOTES FROM KORAT PLATEAU by Narongsak Nilkhet 30

ผลงานที่นำมาจัดแสดง
EXHIBITION PLATES

รัฐบาล นักการเมืองและเครือข่ายอุปถัมภ์
THE GOVERNMENT, POLITICIANS AND THE PATRONAGE SYSTEM 41

นามธรรม อินทรีย์รูป และพลังของชีวิต
ABSTRACT ART, ORGANIC FORMS AND THE POWER OF LIFE 53

การกดขี่เพศหญิงในสังคมชายเป็นใหญ่
WOMEN'S OPPRESSION IN A PATRIARCHAL SOCIETY 65

ความเชื่อ ศาสนา ท้องถิ่นนิยม
BELIEFS, RELIGION AND LOCALISM 77

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
NATURE AND THE ENVIRONMENT 97

โลกาภิวัตน์ บริโภคนิยม วัฒนธรรมร่วมสมัย
GLOBALISATION, CONSUMERISM, CONTEMPORARY CULTURE 107

ปรากฏการณ์แห่งอุดมการณ์ ณ ปัจจุบัน
THE IDEOLOGICAL PHENOMENA OF THE PRESENT 121

บทสัมภาษณ์ทวี รัชนีกร โดย ผศ.วุฒิกร คงคา
INTERVIEW: TAWEE RATCHANEEKORN by Asst. Prof. Wutigorn Kongka 130

จินตนาการสะท้อนสังคม จิตรกรรมของทวี รัชนีกร โดย กิตติภรณ์ ชาลีจันทร์
IMAGINATION MIRRORING SOCIETY:
The Paintings of Tawee Ratchaneekorn by Kittiporn Jalichandra 146

ประวัติการแสดงงานและอัตชีวประวัติของศิลปิน
ARTIST'S PROFESSIONAL TIMELINE AND AUTOBIOGRAPHY 154

ประวัติศิลปิน
ARTIST BIOGRAPHY 160

ประวัติภัณฑารักษ์
CURATOR BIOGRAPHY 162

กิตติกรรมประกาศ
ACKNOWLEDGEMENTS 166

Rama IX Art Museum Foundation

"ภาพทิวทัศน์ของนายทวี รัชนีกร มีแบบอย่างเป็นส่วนของตนอย่างแท้จริง นายทวีเป็นช่างเขียนหนุ่มซึ่งอาจสร้างงานศิลปให้ดีกว่านี้ ถ้าเขาทำงานหนักยิ่งขึ้นอีก ในบรรดางานของนายทวี เราชอบภาพ *"วัด"* และ *"ภาพนิ่ง"* มาก เพราะมีสีสดสว่าง อันเป็นบรรยากาศของประเทศเมืองร้อนของเรา"

ศาสตราจารย์ ศิลป พีระศรี, แปลโดย เขียน ยิ้มศิริ
คิดก้นคนละอย่าง
สูจิบัตร การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 11 พ.ศ. 2503 หน้า 7-8

"Tawee Rajanikorn, has fine landscapes treated in a style quite personnel. Tawee is a young painter who could do still more if he worked harder. Of this artist's works we like the *"Wat"* and the *"Still Life"* very much. In these painting there is a luminosity such as can be seen in our sunbathed country."

Professor Silpa Bhirasi
Extremities
The 11th National Exhibition of Art Catalogue, 1960, P.33

Rama IX Art Museum Foundation

สารจากผู้อำนวยการ

"ทวี รัชนีกร : ปรากฏการณ์แห่งอุดมการณ์" เป็นนิทรรศการลำดับที่ 6 ในชุด มาสเตอร์ซีรีส์ ที่ฝ่ายนิทรรศการของหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร คัดเลือกผลงานอันโดดเด่นของศิลปินไทยอาวุโส มานำเสนอต่อสาธารณชน ตั้งแต่ พ.ศ. 2556 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ในครั้งนี้ หอศิลป์กรุงเทพฯ ได้มีโอกาสร่วมงานกับภัณฑารักษ์รับเชิญ ผศ.วุฒิกร คงคา รวมทั้งได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากหน่วยงานและนักสะสมหลายท่าน ในการนำผลงานย้อนหลังของอาจารย์ทวี รัชนีกร ตั้งแต่ พ.ศ. 2503 จนถึงปัจจุบัน มาให้ผู้รักและสนใจศิลปะได้ชมกัน นับเป็นครั้งแรกและเป็นโอกาสที่หาได้ยากยิ่ง ที่มีการรวบรวมและจัดแสดงผลงานสำคัญๆ กว่า 60 ชิ้น ของศิลปินที่สร้างสรรค์ขึ้นในรอบ 60 ปีมานี้ ที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด ความสนใจ และเจตจำนงทางสังคม การเมือง ความยุติธรรม ผ่านการแสดงออกที่มีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง บนทักษะฝีมือและชั้นเชิงทางศิลปะที่หลอมรวมกับเนื้อหาอย่างกลมกลืน สร้างแรงสั่นสะเทือนอารมณ์ต่อผู้ชม พร้อมกับบันทึกหน้าประวัติศาสตร์สภาพการณ์สังคมไทยไปในเวลาเดียวกัน

แม้ผลงานในยุคเริ่มต้นของอาจารย์ทวี รัชนีกร จะเป็นภาพบันทึกความจริงของธรรมชาติ แต่เราก็สามารถสัมผัสได้ถึงความแตกต่างในการนำเสนอรูปทรงที่ไม่ได้เน้นความเหมือนจริง แต่เป็นอารมณ์ความอ่อนไหวของศิลปินต่อความเคลื่อนไหวขององค์ประกอบต่างๆ ในธรรมชาติตรงหน้า ซึ่งแนวทางดังกล่าวสร้างงานในลักษณะนี้ ในฐานะผู้สังเกตการณ์และบันทึกอารมณ์ความรู้สึกของตัวเองต่อเหตุการณ์ต่างๆ ก็ปรากฏเด่นชัดขึ้นในยุคต่อๆ มา

จากช่วงชีวิตที่ผ่านการเปลี่ยนแปลงทางสังคมการเมืองมามากกว่าครึ่งศตวรรษ นับตั้งแต่ที่อาจารย์ทวี รัชนีกร ย้ายไปสอนศิลปะที่จังหวัดนครราชสีมา ผ่านยุคสงครามเวียดนาม สงครามเย็น เหตุการณ์ 14 และ 16 ตุลาคม พฤษภาทมิฬ การปฏิวัติรัฐประหารซ้ำแล้วซ้ำเล่า การเติบโตของยุคทุนนิยมและโลกาภิวัตน์ จนถึงวิถีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบไทยในปัจจุบัน ผลงานศิลปะมากมายนับร้อยชิ้น ที่สร้างสรรค์ผ่านมือของอาจารย์ทวี รัชนีกร ไม่ว่าจะเป็นประติมากรรม จิตรกรรม งานปั้น ภาพพิมพ์ สื่อผสม ล้วนแล้วแต่บรรจุความรู้สึกนึกคิดที่มากระทบจากสภาพการณ์เหล่านั้น ความงามในผลงานของอาจารย์ทวี รัชนีกร อาจแตกต่างจากศิลปินท่านอื่นๆ ในรุ่นเดียวกัน เพราะสะท้อนภาพที่อาจไม่สวยงาม แต่เป็นความสะเทือนใจในความเป็นไปของสังคมของผู้ที่ถูกกดขี่ เอาเปรียบคนตัวเล็กๆ ที่ไม่มีอำนาจในการต่อสู้ หรือปกป้องตัวเองเพื่อความยุติธรรม เป็นการแสดงความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนมนุษย์ ที่คนทำงานศิลปะแบบอาจารย์ไม่อาจนิ่งเฉย เป็นการบันทึกความป่วยไข้ของสังคมผ่านการสร้างรูปทรงในแบบของทวี รัชนีกร ที่ผสมผสานจากหลายแหล่งที่มา ไม่ว่าจะเป็นจิตรกรรมฝาผนังไทยประเพณีอย่างเปรต ตัวกาก หนังตะลุง หรือรูปทรงอินทรีย์ นามธรรม ในแบบการสร้างงานของศิลปะสมัยใหม่แบบตะวันตก ตลอดจนการใช้วัสดุอย่างไม้ เปลือกหอย ดินเผา ที่พบในท้องถิ่นที่ศิลปินทำงาน กลายเป็นสุนทรียศาสตร์เฉพาะตัวแบบทวี รัชนีกร บนความชัดเจนทางความคิดและอุดมการณ์ที่แน่วแน่ ของความไม่สมยอมกับสิ่งที่ไม่ชอบธรรม

นอกจากผลงานศิลปะที่ทรงคุณค่าแล้วอาจารย์ทวี รัชนีกร ยังเป็นผู้มีส่วนริเริ่มก่อตั้งแผนกศิลปกรรมที่วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นครราชสีมา (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน) ทำให้ขยายการเรียนการสอนศิลปะออกจากส่วนกลาง และดำเนินการสอนมากว่า 30 ปี สร้างลูกศิษย์ศิลปินที่มีชื่อเสียงสู่วงการมากมาย โดยที่ไม่ได้จำกัดแต่ในด้านทัศนศิลป์ แต่ยังรวมถึงดนตรี วรรณกรรม งานออกแบบ และประยุกต์ศิลป์ ที่ล้วนเติบโต มีอุดมการณ์ ความคิดก้าวหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศิลปะแนวเพื่อสังคม นอกจากนี้อาจารย์ทวี รัชนีกร ยังได้ร่วมบุกเบิกให้เกิดการพัฒนาเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน ให้กับชุมชนบ้านด่านเกวียน โดยนำศิลปิน นักศึกษาไปร่วมสร้างสรรค์ออกแบบผลิตภัณฑ์ดินเผาต่างๆ จากดินที่มีคุณสมบัติแตกต่างเฉพาะในท้องถิ่น จนเกิดการสร้างงานและเศรษฐกิจที่ยั่งยืนกับชุมชนในเวลาต่อมา นับได้ว่าการแสดงออกทางศิลปะ ความคิดและอุดมการณ์ สัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกับการปฏิบัติอย่างแท้จริง

ท้ายที่สุดนี้ในนามของ คณะกรรมการมูลนิธิฯ และผู้บริหารหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ขอขอบพระคุณอาจารย์ทวี รัชนีกร เป็นอย่างสูง ที่เป็นแรงบันดาลสำคัญให้กับทีมงานพร้อมกับให้ความไว้ใจในทุกแผนการและการจัดงานในทุกมิติจนเกิดเป็นนิทรรศการครั้งนี้ ได้อย่างน่าประทับใจ ขอขอบคุณภัณฑารักษ์รับเชิญ ผศ.วุฒิกร คงคา และนักสะสมทุกท่านที่อนุเคราะห์ผลงานในการครอบครองมาจัดแสดง กรุงเทพมหานครและสำนักศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ในการสนับสนุนการจัดทำสิ่งพิมพ์ ตลอดจนอีกหลายท่านที่ให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ ที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ทั้งหมดในที่นี้ หอศิลป์กรุงเทพฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า นิทรรศการครั้งนี้จะเป็นอีกหนึ่งโครงการที่ทำให้ผู้สนใจได้เห็นคุณค่า ความสำคัญของศิลปินไทย และงานศิลปะไทยร่วมสมัยมากขึ้น และมีส่วนร่วมในพื้นที่แห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งจากการเข้าชมนิทรรศการ และร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องต่างๆ อันจะนำมาซึ่งการพัฒนางานของหอศิลป์กรุงเทพฯ และวงการศิลปะร่วมสมัยของไทยต่อไป

ลักขณา คุณาวิชยานนท์
กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการบริหาร
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการหอศิลปวัฒนธรรม
แห่งกรุงเทพมหานคร

Rama IX Art Museum Foundation

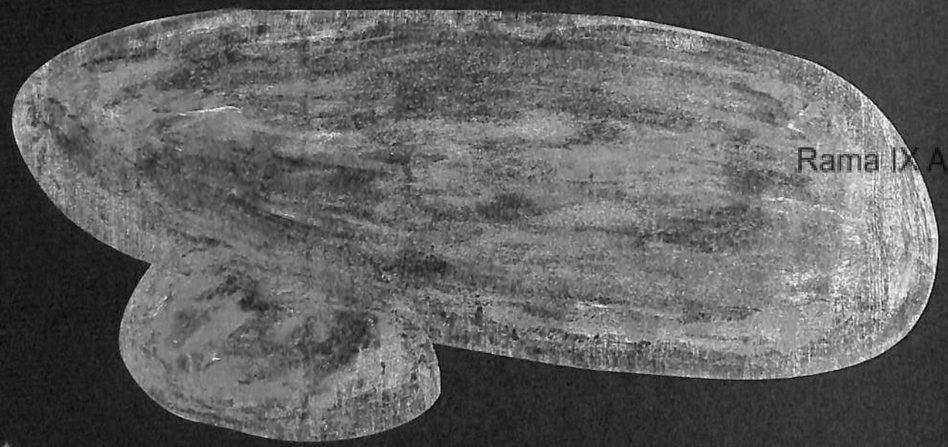

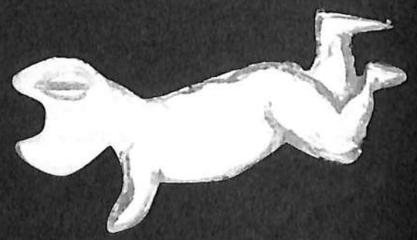

Rama IX Art Museum Foundation

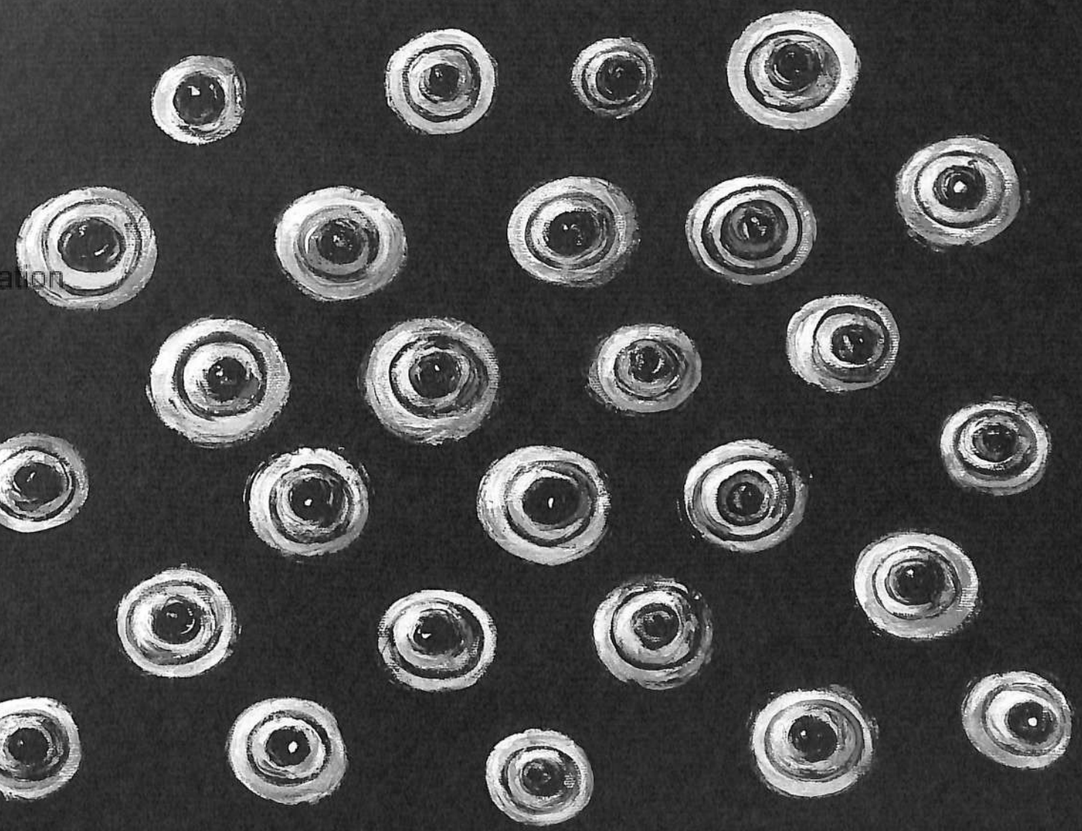

ทวี รัชนีกร ปรากฏการณ์แห่งอุดมการณ์

ผศ.วุฒิกร คงคา

โครงการนิทรรศการศิลปะ Retrospective ภายใต้ชื่อ ทวี รัชนีกร : ปรากฏการณ์แห่งอุดมการณ์ เผยให้เห็นสิ่งที่อุบัติขึ้นต่อชีวิตของเขาให้กลายร่างไปสู่การสร้างโลกใหม่ในอุดมคติ มันคือการแสดงตัวตนผ่านมุมมองของความเห็นใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเป็นปฐมบทของอุดมการณ์หลัก จากการใช้ภาษาศิลปะที่ปะทุคุโชนไปด้วยพลังทางอารมณ์เพื่อสำแดงโลกใหม่นั้นให้ผู้ชมได้ตระหนักถึงความรู้สึกบางอย่างที่คล้ายกับเสียงกู่ตะโกน เสียงที่บ่งบอกถึงความรู้สึกเจ็บปวดรวดร้าวซึ่งเดินทางเคียงคู่มากับเสียงหัวเราะดังลั่นกับอารมณ์ขันร้ายเหลือ

ในสถานะสัตว์สังคม ทวีเฝ้ามองโลกรอบตัวโดยไม่ได้กีดกันตัวเองออกไปเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์หรือทำหน้าที่รายงานเรื่องราวต่างๆ เพื่อรู้เท่าทัน แต่โลกรอบตัวของเขาได้ซึมลึกเข้าไปสู่ความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ จิตใจ จินตนาการ โดยไม่ได้ตั้งใจที่จะเป็น มันคล้ายกับเรื่องราวเหล่านั้นเข้าไปย่อยสลาย คลุกเคล้า เคี่ยวกรำ ผสมผสาน อยู่ในน้ำเนื้อของชีวิต ที่ถูกสร้างมาจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวตั้งแต่เกิด มาสู่การเรียนรู้ ต่อสู้ จนถึงบั้นปลายของชีวิตที่ควรจะสงบงามกับการหาความสุขจากศิลปะ แต่ทว่าทวีกลับยังใช้สิ่งที่เขาเป็นมาตลอดชีวิตนี้ สร้างลมหายใจที่พวยพุ่งจากอากาศภายนอกที่สูดเข้าปอด ผ่านหัวใจและหลอดเลือดก่อนจะไหลเวียนภายในร่างและผ่องถ่ายกลับออกมาสู่ทัศนธาตุใหม่ที่ยังคงเข้มข้นและคงเส้นคงวา

ท่ามกลางประวัติศาสตร์จวบจนปัจจุบันของอาการป่วยไข้ทางสังคมไทยที่ยืนยาวมาตลอดชีวิตของทวี เรามองเห็นถึงพลังของการต่อสู้ที่จะพูดถึงมันอย่างไม่ประนีประนอม ด้วยความชัดเจนทางความคิดและอุดมการณ์ที่แน่วแน่ อย่างไรก็ตาม สิ่งนี้ไม่ใช่การเรียกร้องเพื่อแสดงเจตจำนงในการเปลี่ยนโลกหรือหาแนวร่วม ทว่ามันเป็นไปด้วยกลไกของธรรมชาติในตัวตนที่ต้องการใช้ผลงานเป็นร่างทรงทางจิตวิญญาณ เพื่อประทับรอยลงบนฝาผนังหรือแม้แต่แผ่นดินให้จารึก ไม่ใช่เพื่อให้โลกจดจำเป็นประวัติศาสตร์ แต่เป็นไปเพราะความจริงใจและความรู้สึกบริสุทธิ์ภายในใจเรียกร้องต้องการให้กู่ตะโกนออกมา โดยมีประจักษ์พยานคือผลงานที่ปรากฏเป็นรูปให้เห็น และสถาปนาสุนทรียศาสตร์ในแบบของทวี ที่เขาเองเป็นคนก่อร่างสร้างมันขึ้นมาทั้งชีวิต

สุนทรียศาสตร์ในแบบของ ทวี รัชนีกร ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วนใหญ่ๆ

ส่วนที่หนึ่งคือบริบท เรื่องราว เหตุการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตจากการที่เกิดและเติบโตมาในต่างจังหวัด ธรรมชาติ ชุมชนและสิ่งแวดล้อม จึงได้หล่อหลอม เสริมสร้างให้ทวีละเอียดอ่อนกับสิ่งรอบตัว เขาอ่อนไหวไปพร้อมๆ กับร่าเริงและค้นพบว่าศิลปะคือความสุขที่เปิดโลกใบเล็กให้กับเขา มันนำไปสู่จุดกำเนิดที่บ่มเพาะในการเฝ้ามอง สังเกตสิ่งรอบตัว ตั้งแต่รูปร่างของกุ้งหอยปูปลา บ้านเรือน แม่น้ำ ต้นไม้ จนถึงรูปปั้นในศาลเจ้า หนังตะลุงที่พ่อพาไปดู หรือแม้แต่เปลือกหอยสีขาวที่แฝงฝังอยู่ในดินแฉะๆ ใต้ถุนบ้านที่เขาขุดมันขึ้นมาปั้น เสาไม้ใต้โรงลิเกที่เป็นเหมือนแคนวาสสมุดหนังสือเรียนที่กลายเป็นผลงานวาดเส้นที่ถูกจารึกทับทาบลงไป ภาพประกอบฝีมือ เหม เวชกร จากหนังสือพิมพ์ที่มาพร้อมกับเรื่องแต่งพิสดารแบบไทยๆ

ทวีใช้สิ่งต่างๆ รอบตัวที่อยู่ในชีวิตประจำวันเป็นปฐมบทของการมองโลกแบบใหม่ โลกที่เขาสร้างขึ้นมาเองจากมือและความคิด เมื่อเข้ามาเรียนเพาะช่างและศิลปากร เขาเริ่มมองเห็นความงามและความสะเทือนใจจากธรรมชาติและชีวิตของผู้คน ก่อนจะแปรรูปไปสู่งานศิลปะ มันอาจจะไม่ได้ต่างอะไรจากวัยเด็ก นั่นคือความรักที่มีต่อธรรมชาติ และเห็นใจเพื่อนมนุษย์ แต่การเรียนรู้สุนทรียศาสตร์ของศิลปะตะวันตกผ่านอาจารย์ศิลป์ พีระศรี ทำให้เขามองโลกอย่างเข้าใจมันมากขึ้น

เมื่อต้องมาใช้ชีวิตอยู่ที่โคราชหลังเรียนจบ ทั้งสอนศิลปะและพบเห็นเหตุการณ์ต่างๆ ของชาติบ้านเมืองทั้งสถานการณ์ทางการเมือง รัฐบาล หรือการเข้ามาตั้งฐานทัพของทหารอเมริกันในประเทศไทยช่วงสงครามเวียดนาม ตลอดจนปัญหาระดับโครงสร้างของระบบอุปถัมภ์และเครือข่ายของผู้มีอำนาจ ด้วยพื้นฐานของการชอบอ่านหนังสือ ติดตามข่าวสาร และเห็นใจชนชั้นล่างที่ได้รับผลกระทบของทวี ที่มีรากฐานเดิมของการมองโลกแบบนี้อยู่แล้ว เหล่านี้จึงสะท้อนออกมาสู่การทำงานศิลปะจนหลายครั้งต้องทำลายผลงานของตัวเองทิ้ง เนื่องจากได้รับการยัดเยียดข้อหาคอมมิวนิสต์จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเริ่มหันเหไปสู่ชีวิตของการทำงานรับจ้างออกแบบตกแต่งสถานที่เริงรมย์ต่างๆ ในโคราชเป็นอาชีพเสริม อย่างไรก็ตามแม้แต่การทำงานที่ห่างไกลการวิพากษ์สังคมด้วยงานศิลปะ ทวีก็ยังมองเห็นโครงสร้างของปัญหาทางสังคมในอีกรูปแบบหนึ่งและนำมาเป็นแรงดลใจในการสร้างศิลปะส่วนตัวอยู่ดี ทั้งปัญหาการกดขี่เพศหญิงจากสังคมชายเป็นใหญ่ การมองเห็นความเหลื่อมล้ำของระบบทุนที่กระจายรายได้ไม่เท่าเทียม เหล่านี้ ยังเป็นเรื่องราวที่วนเวียนอยู่ในงานศิลปะของเขาทั้งสิ้น

จวบจนถึงยุคแห่งการสิ้นสุดสงครามเย็น โลกได้เดินไปสู่ทุนนิยมสุดขั้วในช่วงความเบ่งบานของสังคมบริโภคนิยม หรือรัฐบาลยุคใหม่ที่ขับเคลื่อนด้วยระบบอุปถัมภ์จากกลุ่มทุนขนาดใหญ่ เหล่านี้ยังคงปรากฏความเหลื่อมล้ำในสังคม ชนชั้นล่างยังคงถูกกดขี่ภายใต้ระบบเศรษฐกิจของตลาดเสรีที่เชื่อมโลกเข้าด้วยกัน ซึ่งทวีก็ยังคงติดตามเฝ้ามองปัญหาเหล่านี้และสะท้อนมาสู่การทำงานศิลปะ และเมื่อประกอบกับการที่เขาเกษียณจากความเป็นข้าราชการอาจารย์ จึงมีโอกาสและเวลาในการสร้างผลงานศิลปะอย่างเต็มที่ ซึ่งมันส่งผลให้ผลงานของเขาโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ชัดในสังคมศิลปะของเมืองไทย

ต่อเนื่องจากยุคนี้ ปัญหาใหม่ๆ ในสังคมไทยยังคงเกิดขึ้นมากมาย ทั้งปัญหาทางการเมือง การแบ่งขั้วที่แตกแยกทางความคิดของอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน ความเหลื่อมล้ำยังคงมีอยู่ ชนชั้นนำกับระบบอุปถัมภ์ยังคงเป็นรากแก้วที่แข็งแรงซึ่งค้ำจุนสังคมไทย ชนชั้นล่างยังคงลำบากและปากกัดตีนถีบ หรือแม้แต่สถานการณ์โรคระบาดอย่างโควิด-19 ก็ยังคงเป็นแรงดลใจสำคัญในการสร้างงานของทวีจวบจนปัจจุบัน

ส่วนที่สองคือ รูปแบบในการนำเสนอผลงานและแนวทางในการใช้ภาษาทางศิลปะของทวี จะเคลื่อนตัวไปตามหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยศิลปากรในช่วงที่อาจารย์ศิลป์ พีระศรียังมีบทบาทในการกำหนดแนวทางการวางรากฐานศิลปะสมัยใหม่ให้กับเมืองไทย ซึ่งสอดคล้องกลมกลืนไปกับการเปลี่ยนแปลงของประวัติศาสตร์ศิลป์ของโลก นับตั้งแต่การศึกษางานในแนวทางเหมือนจริงที่เพาะช่าง จนมาถึงการฝึกฝนในแนวทางอิมเพรสชันนิสม์, โพสต์อิมเพรสชันนิสม์, คิวบิสม์, แอ็บสแตรกท์ และแอ็บสแตรกท์เอกซ์เพรสชันนิสม์ ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลงานของทวีจึงสลับสับเปลี่ยนอยู่ในแนวทางเหล่านี้ จากการมองเห็นและเลียนแบบ มาสู่การสวมใส่อารมณ์ความรู้สึกภายในของตัวเองจากสิ่งที่เห็น ขยับออกไปสู่การใช้สัญลักษณ์ และการตัดทอนรูปทรงด้วยจินตนาการ รวมถึงการคิดรูปทรงขึ้นใหม่ให้ตอบความรู้สึก หรือกระทั่งการใช้จิตใต้สำนึกในการออกแบบรูปทรงแต่งเรื่องราว และสร้างองค์ประกอบ เหล่านี้ล้วนอยู่ในขนบของรูปแบบของศิลปะสมัยใหม่อย่างเด่นชัด ลักษณะที่โดดเด่นปรากฏให้เห็นในงานจิตรกรรมผ่านรอยแปรง ชุดสี และการแสดงพลังทางอารมณ์อย่างรุนแรง ทั้งการสร้างรูปทรงใหม่ในเชิงสัญลักษณ์ตลอดจนการตัดทอนหรือเพิ่มเติมรูปทรง ล้วนแล้วแต่ใช้พลังของฝีแปรงในการขับเคลื่อน อารมณ์พวยพุ่งที่มีต่อเนื้อหาในการแสดงออกจึงมองเห็นได้อย่างชัดเจน

การใช้ทัศนธาตุในการสร้างรูปแบบของทวีจึงสะท้อนแก่นสารของวิวัฒนาการของประวัติศาสตร์ศิลป์ ชนิดถอดรอยตาม ตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 19 ล่วงเข้าสู่ต้นศตวรรษที่ 20 การแสวงหาลายมือ จิตวิญญาณการแสดงออกภายใน และอัตลักษณ์ในผลงานจึงไม่ต่างอะไรกับศิลปินยุคนั้น ทั้งการเป็นอิมเพรสชันนิสต์, ฟอร์มอลิสต์, และเอช์เพรสชันนิสต์ แต่สิ่งที่ทวีต่างออกไป คือเขาใช้รูปแบบเหล่านี้ในการเล่าเรื่องราวร่วมสมัย มันไม่ใช่การพุ่งเป้าไปสู่การทำงานศิลปะเพื่อศิลปะ หรือแสดงพลังทางความงามอย่างเดียวเท่านั้น ทว่ามันคือการใช้ทัศนธาตุและรูปแบบเหล่านี้สะท้อนถึงวิถีชีวิตและสังคมรอบตัว ตลอดจนเหตุบ้านการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย นอกจากนี้ อารมณ์ขันร้ายๆ ของทวี ยังเป็นจุดเด่นที่ทำให้ผลงานของเขาแตกต่างไปจากศิลปินไทยคนอื่นๆ ที่ร่วมยุคสมัยเดียวกัน อารมณ์ขันในผลงานเหล่านี้เห็นได้ไม่ชัดในช่วงที่ทวียังเรียนและค้นหาแนวทางในการทำงาน

Rama IX Art Museum Foundation